

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในหัวข้อเรื่อง “การรับรู้ และการยอมรับในการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษกรณีศึกษา : การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้” ของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งพลเรือน ตำรวจ ทหาร และประชาชนที่มีต่อกฎหมายพิเศษ(ความมั่นคง) ตามที่ได้กำหนดสมมติฐานไว้ว่า “หากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ แนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน และมีความแน่นอนในการประกาศบังคับใช้กฎหมายความมั่นคง หรือกฎหมายพิเศษ ตลอดจนการใช้หลักนิติธรรมของกฎหมายพิเศษอื่นๆ รวมทั้ง พระราชกำหนด หรือพระราชบัญญัติ นั้น อาจทำให้ปัญหา ข้อขัดข้องในการบังคับใช้กฎหมายพิเศษหมดไป ซึ่งจะส่งผลให้การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ต่างๆ เกิดประสิทธิภาพอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

๑. เพื่อศึกษาความเป็นมา หลักการและเหตุผล รวมทั้งสถานการณ์ของปัญหาระดับใด
๒. เพื่อศึกษาทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ การยอมรับ และความเข้าใจในการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้

โดยการใช้การเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๒๕ คน ได้แก่ ๑. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จ.นราธิวาส จ.ปัตตานี และ จ.ยะลา จำนวน ๒๐๐ คน และ ๒.ข้าราชการที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งฝ่ายพลเรือน ตำรวจ และทหาร ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ จ.นราธิวาส จ.ปัตตานี และ จ.ยะลา จำนวน ๑๒๕ คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม จำนวน ๓๒๕ คน ข้อมูลที่ได้ จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปได้ตามลำดับดังนี้

๑. สรุป
๒. อภิปรายผล
๓. ข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิเคราะห์ผลข้อมูลการวิจัย การรับรู้และการยอมรับของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มี ต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ผลการประเมินสรุปได้ ดังนี้

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑.๑ ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๗ มีอายุระหว่าง ๑๕ – ๓๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๕๘ นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๔๖ ได้เรียนทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๔๕ มีการศึกษาสายสามัญระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๔ ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ ๒๐ มีภูมิถิ่นนาของประชาชน/พื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ใน จ.ปัตตานี คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๕๒ ประชาชนรับรู้ว่าการประกาศบังคับใช้ กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๗๔ โดยส่วนใหญ่มีสื่อ หรือช่องทางการรับรู้จากสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓๒

๑.๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๑๓ และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๕ มีอายุระหว่าง ๔๑ – ๕๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๕ นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๑๖ ไม่ได้เรียนทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๔๒ มีการศึกษาสายสามัญระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๒ เป็นผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนา (เช่น ผู้นำศาสนา ครู สอนศาสนา โต๊ะอิหม่าม บิหลั่น คอเต็บ หรือบาบอ ฯลฯ) คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓ มีภูมิถิ่นนาของประชาชน/พื้นที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ใน จ.นราธิวาส คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๕๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรู้ว่าการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๓๕ โดยรับรู้ทางช่องทางจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ/หน่วยเหนือ และสื่อวิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๓๒ เท่ากันทั้งสองช่องทาง

๒. การรับรู้ในกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)

๒.๑ ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ถูกต้องมากกว่าร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ยกเว้นเรื่องการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเจ้าหน้าที่ที่จะต้องขอหมายจับจากศาลก่อน คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๑ และเรื่องการควบคุมตัว ผู้ต้องสงสัยจะไม่นำตัวไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจ หรือเรือนจำ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๒

๒.๒ เจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนใหญ่มีความรู้ที่เกี่ยวกับกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ถูกต้องมากกว่าร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป ยกเว้นเรื่องการจับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเจ้าหน้าที่ที่จะต้องขอหมายจับจากศาลก่อน คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๕๗

๓. การยอมรับของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อการประกาศบังคับใช้ที่เกี่ยวกับกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)

ประชาชน

๑. การยอมรับของประชาชนที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของท่านและชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านกฎหมายพิเศษ มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๗

๒. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องช่วยให้ชาวบ้านมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพทำกิน และเรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองสามารถป้องกัน และควบคุมความเสียหายทรัพย์สินของราชการได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องประชาชนสามารถเดินทางไปติดต่อธุระต่างๆ ได้ปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๒

๓. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของท่านและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงควรได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องเจ้าหน้าที่รัฐแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายธรรมกับทุกฝ่าย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕

๔. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อด้านการกระทำผิดกฎหมายและความรุนแรงของสถานการณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องบุตรหลานอยู่ติดบ้านลดการออกจากบ้านไปทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเวลามืดค่ำ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๒ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องทำให้ควบคุมปัญหายาเสพติดได้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๒

๕. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลดีในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องเมื่อเจ้าหน้าที่รัฐฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองมีความร่วมมือกันจึงสามารถทำการจับตัวผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องเจ้าหน้าที่ยังคงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพนุ่มนวล และเรื่อง

เจ้าหน้าที่มีโอกาสมากขึ้นในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุรุนแรงจากประชาชน **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒

เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. การยอมรับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อการประกาศบังคับใช้ กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) **โดยรวมอยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีผลต่อการเสริมสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของท่านและชุมชน **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมีผลต่อการดำเนินการกระทำผิดกฎหมายและความรุนแรงของสถานการณ์ **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕

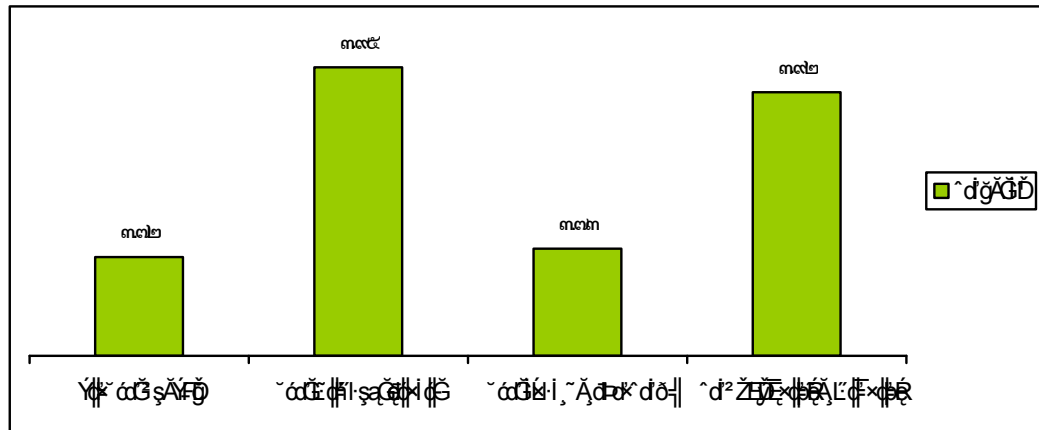
๒. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน **โดยรวมอยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องช่วยให้ชาวบ้านมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพทำกิน และเรื่องฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองสามารถป้องกันและควบคุมความเสียหายทรัพย์สินของราชการได้ **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองสามารถป้องกันและควบคุมความเสียหายทรัพย์สินของประชาชนได้ **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒

๓. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของท่านและชุมชน **โดยรวมอยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงควรได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๐ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐแก้ไขปัญหาโดยให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓

๔. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลต่อการดำเนินการกระทำผิดกฎหมายและความรุนแรงของสถานการณ์ **โดยรวมอยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องบุตรหลานอยู่ติดบ้านลดการออกจากบ้านไปทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเวลามีด่า **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องลดปัญหาที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงได้ **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕

๕. ด้านกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลดีในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) **โดยรวมอยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องเจ้าหน้าที่ยังคงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพนุ่มนวล **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ สำหรับเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เรื่องเจ้าหน้าที่รัฐมีโอกาสมากขึ้นในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ก่อเหตุรุนแรงจากประชาชน **อยู่ในระดับมาก** มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒

แผนภาพที่ ๖ การเปรียบเทียบการยอมรับของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ใน ๔ ด้าน

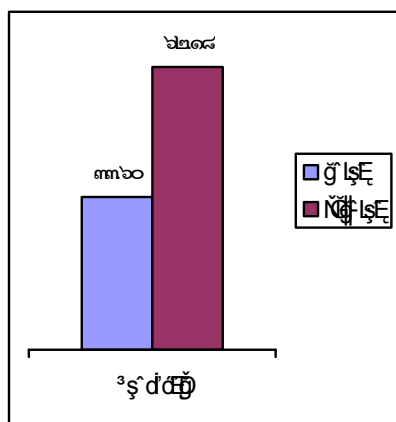
จากแผนภาพที่ ๖ การเปรียบเทียบการยอมรับของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน ที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ที่เกี่ยวกับ ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ความเข้าใจและมีส่วนร่วม ความรุนแรงของสถานการณ์ และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

๔. ความคิดเห็นควรยกเลิกหรือไม่ยกเลิกการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)

ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็น **ไม่ควรยกเลิก** การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๓๐ และเห็น **ควรยกเลิก** การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๐๓

สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็น **ไม่ควรยกเลิก** การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๖๐ และความคิดเห็น **ควรยกเลิก** การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๗๐

แผนภาพที่ ๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชน ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้
ความคิดเห็น ควรยกเลิก หรือ ไม่ควรยกเลิก การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ
(ความมั่นคง)

จากแผนภาพที่ ๗ ผลการเปรียบเทียบความต้องการให้ยกเลิก หรือไม่ยกเลิกการประกาศ
บังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) พบว่า ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความคิดเห็นว่า **ไม่**
ควรยกเลิก มากกว่า **ควรยกเลิก** คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๔๐

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงการรับรู้และการยอมรับของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของ
รัฐ ที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้
ดังนี้

๑. การรับรู้ในกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)

จากผลการวิจัยที่พบว่า การรับรู้การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)
ของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในพื้นที่ จ.ปัตตานี จ.ยะลา และ จ.นราธิวาส ส่วนใหญ่ได้มีการ
รับรู้การประกาศขยายระยะเวลาการประกาศบังคับใช้แต่ยังไม่มีความเข้าใจในรายละเอียดของ
กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ในบางเรื่อง เช่น มีความรู้ความเข้าใจต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ ในเรื่องการ
จับกุมและควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเจ้าหน้าที่จะต้องขอหมายจับจากศาลก่อน และเรื่องการควบคุมตัว
ผู้ต้องสงสัยจะไม่นำตัวไปควบคุมไว้ที่สถานีตำรวจหรือเรือนจำ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความไม่
ไว้วางใจ หวาดระแวง และการต่อต้านหรือการไม่ให้ความร่วมมือต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

จากข้อค้นพบที่สอดคล้องกันดังกล่าวนี้นี้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของการใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ก็คือ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจกฎหมายที่เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้ และมีความรู้ความเข้าใจข้อบังคับในบางมาตราของ กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ในบางเรื่อง ไม่ถูกต้อง เช่น กรณีการเชิญตัวบุคคลหรือจับกุมและควบคุมตัว ประชาชน ส่วนใหญ่เข้าใจว่าไม่จำเป็นต้องมีหมายจับ เช่น หมาย พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ในเรื่องการจับกุมหรือควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ประชาชนเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐสามารถควบคุมหรือกักขังผู้ต้องสงสัยได้เหมือนผู้ต้องหาในคดีอาญา และการขอขยายระยะเวลาในการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย ประชาชนเข้าใจว่าเจ้าหน้าที่รัฐสามารถขยายเวลาในการควบคุมตัวครั้งละ ๗ วัน โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาล ซึ่งจากข้อมูลผลการประเมินแสดงให้เห็นว่า ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ ขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบังคับใช้

๒. การยอมรับของประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่มีต่อการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ใน ๔ ด้าน

๒.๑ จากผลการวิจัยด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่ พบว่า โดยรวมทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ช่วยให้ชาวบ้านมีความมั่นใจในการออกไปประกอบอาชีพทำกิน เนื่องจากฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครอง สามารถป้องกันและควบคุมความเสียหายทรัพย์สินของทางราชการได้ สำหรับเรื่อง ที่จะต้องปรับปรุงมาตรการในการปฏิบัติในโอกาสต่อไป คือ เรื่องฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครอง สามารถป้องกันและควบคุมทรัพย์สินของประชาชนได้ และประชาชนสามารถเดินทางไปติดต่อธุระต่างๆ ได้ปลอดภัยซึ่งประชาชนได้ให้ความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง

จากข้อค้นพบที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่า การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ช่วยทำให้สถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงลดลงและประชาชนรู้สึกปลอดภัยได้ในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่สามารถสร้างความรู้สึกรับประกันความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ได้

๒.๒ จากผลการวิจัยด้านการเสริมสร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาของประชาชนและชุมชน ทั้งประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความเห็นสอดคล้องกัน ในเรื่องของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการก่อเหตุรุนแรงควรได้รับการเยียวยาอย่างเหมาะสม เรื่องประชาชนทั่วไปยังสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้ตามปกติ และเรื่องเจ้าหน้าที่รัฐแก้ปัญหาโดยให้ความเป็นธรรม

จากข้อค้นพบที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่า การช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเรื่องที่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในการนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ เม.ย.๕๕ กล่าวคือ การช่วยเหลือเยียวยาเป็นนโยบายเชิงรุกประการหนึ่ง ที่แสดงออกถึงความตั้งใจ ในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน ซึ่งภาครัฐจะต้องสร้างความเป็นธรรมในทุกๆ ด้าน โดยยึดหลัก นิติธรรม หรือแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการให้ความ เป็นธรรมกับทุกฝ่าย เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจว่าหน่วยงานของภาครัฐยังเป็นที่พึ่งได้ เมื่อมี ปัญหา ทั้งนี้ ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ อันจะ นำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน ตลอดจนความร่วมมือระหว่าง เจ้าหน้าที่ของรัฐกันเอง(ฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจ ฝ่ายพลเรือน) ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓ จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการกระทำผิดกฎหมาย และความรุนแรงของ สถานการณ์ ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐ และประชาชน มีความเห็นสอดคล้องกัน ในเรื่องบุตรหลานอยู่ติดบ้าน ลดการออกจากบ้านไปทำในสิ่งที่ไม่เหมาะสมในเวลามืดค่ำ และเรื่องทำให้ควบคุมการก่อเหตุ รุนแรงได้ ยกเว้นเรื่องลดปัญหาที่ก่อให้เกิดการใช้ความรุนแรงได้และเรื่องทำให้ควบคุมยาเสพติดได้

จากข้อค้นพบที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่า การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) เช่น ตาม พ.ร.ก. การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ ตาม ม.๕(๑) ที่ระบุไว้ว่า “ห้ามมิให้บุคคลใดออกนอกเขตสถานภายในระยะเวลาที่กำหนด เว้นแต่จะได้รับ อนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้น” เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการ ควบคุมและป้องปรามการเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในการจำกัดเสรีในการก่อเหตุ เพื่อให้อำนาจ กับเจ้าหน้าที่รัฐในการยับยั้งการก่อเหตุของผู้ก่อเหตุรุนแรงให้ยุติโดยเร็ว หรือป้องกันไม่ให้เกิดเหตุ ร้ายแรงมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของประชาชนผู้บริสุทธิ์โดยรวม ทั้งนี้ นอกจากการแก้ปัญหา การก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว ยังมีภัยแทรกซ้อนที่เกิดจากปัญหายาเสพติดซึ่งในปัจจุบัน ได้แพร่ระบาดมากขึ้นในทุกพื้นที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติคู่ขนาน ไป พร้อมกันกับการแก้ปัญหาการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่

๒.๔ จากผลการวิจัยด้านผลดีในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม กฎหมาย พิเศษ (ความมั่นคง) ที่พบว่า ประชาชนเห็นด้วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ในเรื่องเมื่อฝ่าย ทหาร ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองมีความร่วมมือกัน จึงจะสามารถทำการเชิญตัวผู้ต้องสงสัยว่าเป็น ผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ เรื่องควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยต้องไม่ใช่เครื่องพันธนาการ เช่น ใส่กุญแจมือ มัดมือ หรือล่ามโซ่ เรื่องการตรวจค้นพื้นที่ต้องสงสัยกระทำต่อหน้าเจ้าของสถานที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา

และเรื่องเจ้าหน้าที่อื่นไม่สามารถเชิญตัว หรือควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยมาซักถามโดยพลการ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นด้วยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐตาม กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ในเรื่องเจ้าหน้าที่ยังคงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพ เรื่องเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้นในการป้องกันเหตุรุนแรงในท้องถิ่น และเรื่องเจ้าหน้าที่พยายามเข้าใจในวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่น

จากข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ได้ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของประชาชน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจ หวาดระแวง และไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ หรือควบคุมสถานการณ์ในพื้นที่ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเห็นว่า กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ทำให้เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้นในการป้องกันเหตุรุนแรงในท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อลดความ ไม่ไว้วางใจและความหวาดระแวงระหว่างกัน เจ้าหน้าที่ยังคงปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความสุภาพนุ่มนวล ให้เหมาะสมตามวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่น การตรวจค้นพื้นที่ต้องสงสัยได้กระทำต่อหน้าเจ้าของสถานที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และการเชิญตัวผู้ต้องสงสัยจะกระทำเมื่อฝ่ายทหาร ฝ่ายตำรวจและฝ่ายปกครอง มีความเห็นร่วมกัน จึงสามารถเชิญตัวผู้ต้องสงสัยว่าเป็นผู้ก่อเหตุรุนแรงได้

๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ควรยกเลิก หรือ ไม่ควรยกเลิก การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง)

จากผลการวิจัยกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับข้อดีและข้อเสียของการใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ความคิดเห็นว่า ไม่ควรยกเลิก การประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) โดยได้ให้เหตุผลไว้ว่า เนื่องจากเหตุการณ์ยังไม่ปกติ ไม่น่าไว้วางใจ ยังคงมีกลุ่มคน หรือขบวนการที่หาโอกาสที่จะก่อเหตุรุนแรงอยู่ ทำให้ง่ายต่อการคุ้มครองดูแลความปลอดภัยของประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐสามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วขึ้น เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่สามารถป้องปรามผู้ก่อเหตุรุนแรงได้ และเจ้าหน้าที่รัฐสามารถควบคุมความรุนแรงเอาไว้ได้ระดับที่คงที่ หรือไม่บานปลาย

จากข้อค้นพบที่สอดคล้องกันนี้แสดงให้เห็นว่ากฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) เช่น พ.ร.ก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นกฎหมายที่เน้นการป้องกัน และปรับเปลี่ยนทัศนคติให้กับผู้หลงผิด ซึ่งให้อำนาจฝ่ายตำรวจ ฝ่ายทหาร และฝ่ายปกครอง ดำเนินการตามกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ซึ่งการปฏิบัติที่ผ่านมาได้เกิดประโยชน์สามารถขยายผลจากข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับ

เครือข่ายของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้เป็นจำนวนมาก สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ถูกควบคุมให้มีความเข้าใจในแนวทาง/นโยบายแก้ไขปัญหารัฐบาล รวมทั้ง บทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐและชี้ให้เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชนผู้บริสุทธิ์จากการกระทำของผู้ก่อเหตุรุนแรง และสามารถจำกัดเสรีในการก่อเหตุของกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงได้เป็นอย่างดี

สำหรับผลกระทบที่เกิดจากการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า เกิดจากปัญหาในส่วนของปฏิบัติหน้าที่ และการประสานงานที่ไม่สอดคล้อง ชาวบ้านได้รับผลกระทบจากการถูกเรียกตัวมาซักถาม สอบสวน ประชาชนหลายฝ่ายที่ได้รับผลกระทบ ในส่วนนี้เข้าใจว่า เป็นผลมาจากการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) เหตุนี้ชาวบ้านส่วนใหญ่จึงมองว่ากฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) มีผลกระทบโดยตรงกับความรู้สึก และจิตใจของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มประชาชนที่ไม่มีความรู้ และไม่มีความเข้าใจในกระบวนการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐภายใต้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจผิดว่ารัฐใช้ กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) รังแกประชาชน หรือละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การใช้อกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้ดำเนินการวิจัยมีข้อเสนอ เพื่อพิจารณาในการนำไปใช้สำหรับประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ในโอกาสต่อไป ดังนี้

๑. ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อทุกประเภท โดยเฉพาะทางสื่อวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งจากการวิจัยมีผลต่อการรับรู้ต่อทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐมากที่สุด เกี่ยวกับการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ให้ประชาชน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ความจำเป็นของรัฐบาลในการประกาศใช้และเจตนารมณ์ที่ต้องการระงับเหตุรุนแรง ก็เพื่อยุติการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่โดยเร็ว ทั้งนี้ เพื่อความปลอดภัยของประชาชนผู้บริสุทธิ์

๑.๒ ข้อบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตปกติของประชาชน จะต้องชี้แจงให้เห็นว่า ถึงแม้ว่ากฎหมายได้มีการกำหนดข้อบังคับหลายประการ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐก็ไม่ได้ประกาศบังคับใช้ทุกประการ และมีการประกาศบังคับใช้เท่าที่จำเป็นตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนผู้บริสุทธิ์ในการดำรงชีวิตประจำวัน

๒. ในการแก้ปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของทุกภาคส่วน ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ได้แก่ หน่วยราชการปกติ ตาม พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบด้วย หน่วยราชการส่วนภูมิภาคในพื้นที่ ซึ่งมี ๔ หน่วยงาน นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บริหารสูงสุด

ส่วนที่ ๒ ได้แก่ หน่วยงานด้านความมั่นคงตาม พ.ร.บ. การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่ง ๔ หน่วยงาน นายกรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งมีหน่วยรองที่รับผิดชอบในการดำเนินการทั้งปวง ในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ซึ่งเป็นหน่วยที่มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานทั้งปวงของ ฝ่ายพลเรือน ฝ่ายตำรวจ และฝ่ายทหาร ในการป้องกัน และเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และนำสันติสุขกลับสู่พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๓ ได้แก่ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตาม พ.ร.บ. การบริหารราชการจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นส่วนราชการอยู่ในบังคับบัญชาของ ๔ หน่วยงาน นายกรัฐมนตรี เช่นเดียวกัน

ดังนั้น ส่วนราชการทั้ง ๓ ส่วนที่กล่าวมา โดยเฉพาะกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.), กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค ๔ ส่วนหน้า (กอ.รมน. ภาค ๔ สน.) และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จะต้องกำหนด แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณประจำปีเป็นส่วนรวมอย่างชัดเจน เจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงต่อการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตามกฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) ที่ถูกต้องเป็นอย่างดี และต้องมีความเป็นธรรม ในทุกๆ ด้าน อย่างเท่าเทียมกัน

๓. ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เข้าใจ กันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน หรือ ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับเจ้าหน้าที่รัฐกันเอง ควรที่จะมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการประสานกับผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำธรรมชาติให้เข้ามามีส่วนร่วม และรับรู้ ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อลดความหวาดระแวงของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนป้องกันการใช้เป็นเงื่อนไขในการสร้างกระแสข่าวลือ หรือการโฆษณาชวนเชื่อ

๔. เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้ามาปฏิบัติในพื้นที่ จชต. จะต้องมีการฝึกศึกษา/อบรมให้ความรู้ เรื่องของบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง รวมทั้งกฎหมายสิทธิมนุษยชนให้มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักนิติธรรม อีกทั้งเพื่อป้องกันการสร้าง

เงื่อนไขที่จะทำให้เกิดประเด็นเงื่อนไขขึ้นใหม่ ทำให้การแก้ไขปัญหาคำเนินไปได้ช้าและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

๕. เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคนที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้จะต้องปฏิบัติตัวที่เป็นมิตรและเป็นที่พึ่งที่ดีให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในการเข้ามาปฏิบัติงานในพื้นที่ จชต. โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่รัฐที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และไม่ได้เป็นผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประกาศบังคับใช้กฎหมายพิเศษ (ความมั่นคง) รวมทั้งการมีความรู้ในระดับสามารถถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนได้

๖. การกิจที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ภาครัฐได้กำหนดให้เป็นภัยแทรกซ้อนที่มีความเกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อสถานการณ์การก่อเหตุรุนแรง กล่าวคือ การแก้ไขปัญหาในเรื่องยาเสพติดและภัยแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ เช่น การลักลอบค้าขายสินค้าหลักเลียงยาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จะต้องมีความร่วมมือกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาควนคู่ไปกับการก่อเหตุในพื้นที่ จชต. ไปพร้อมๆ กันด้วย